

23. mars 2019

Fjármálaáætlun 2020-2024

Stjórnarráð Íslands

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Stefnumið ríkisfjármálaáætlunar

Forgangsröðun og áherslur

ríkisstjórnarinnar til næstu fimm ára

- Grunnurinn að þessari áætlun er fjármálaáætlun 2019-2023.
- Breytingar verða á grunni nýrrar fjármálaáætlunar í tengslum við niðurstöðu fjárlaga ársins 2019.
- Fjármálaáætlun er aðlöguð að breyttum efnahagshorfum og nýrri spá Hagstofu Íslands um þróun hagkerfisins.
- Gert er ráð fyrir nýjum ákvörðunum ríkisstjórnarinnar um útgjalda- og tekjuráðstafanir, m.a. í tengslum við kjarasamningsviðræður á almennum vinnumarkaði.
- Það útgjaldasvigrúm sem er til ráðstöfunar í áætluninni miðast við uppfærða tekjuáætlun með fyrirhuguðum tekjuráðstöfunum og skilyrði fjármálastefnu um afkomu- og skuldaþróun.

Forsendur í áætlun

- Þjóðhagsspá Hagstofu Íslands frá febrúar 2019.
- Heildarafkoma á bilinu 0,8-1% af VLF í samræmi við fjármálastefnu.
- Smám saman dregur úr skattbyrði þegar líður á tímabilið.
- Ríkisstofnunum verður gert kleift að auka launakostnað um sem nemur 0,5% umfram verðlag árána 2020-2022.
- Önnur vörukaup verða aðeins verðbætt að hluta.
- Auknar fjárfestingar m.a. til brýnna samgönguverkefna.
- Gert er ráð fyrir stofnun Þjóðarsjóðs.

ma.kr.	2020	2021	2022	2023	2024
Hið opinbera (A-hluti ríkis og A-hluti sveitarfélaga)					
Rekstrarafkoma	90	95	95	99	102
Heildarafkoma	34	32	36	41	45
Hrein eign ¹	1.195	1.305	1.416	1.545	1.683
Nafnvirði heildarútgjalda	1.285	1.347	1.401	1.458	1.521
Heildarskuldir, ² % af VLF	56	52	48	46	44
Skuldir skv. viðmiði laga um op. fjármál, ³ % af VLF	26	22	20	18	17
Opinber fyrirtæki:					
Rekstrarafkoma	62	64	68	73	76
Heildarafkoma	40	51	65	68	71
Hrein eign ¹	734	766	796	828	873
Opinberir aðilar í heild:					
Rekstrarafkoma	152	159	163	172	178
Heildarafkoma	74	83	101	109	116
Hrein eign ¹	1.929	2.071	2.212	2.373	2.556

¹ Staða í árslok, efnislegar og peningalegar eignir að frádregnum brúttóskuldum að meðtöldum lífeyrisskuldbindingum og viðskiptaskuldum, þ.e. heildarskuldum.

² Brúttóskuldir að meðtöldum lífeyrisskuldbindingum og viðskiptaskuldum.

³ Heildarskuldir að frátöldum lífeyrisskuldbindingum og viðskiptaskuldum og að frádregnum sjóðum og bankainnstæðum, sbr. 7. gr. laga nr. 123/2015, um opinber fjármál.

Lykilstærðir

Hið opinbera og opinberir
aðilar í heild

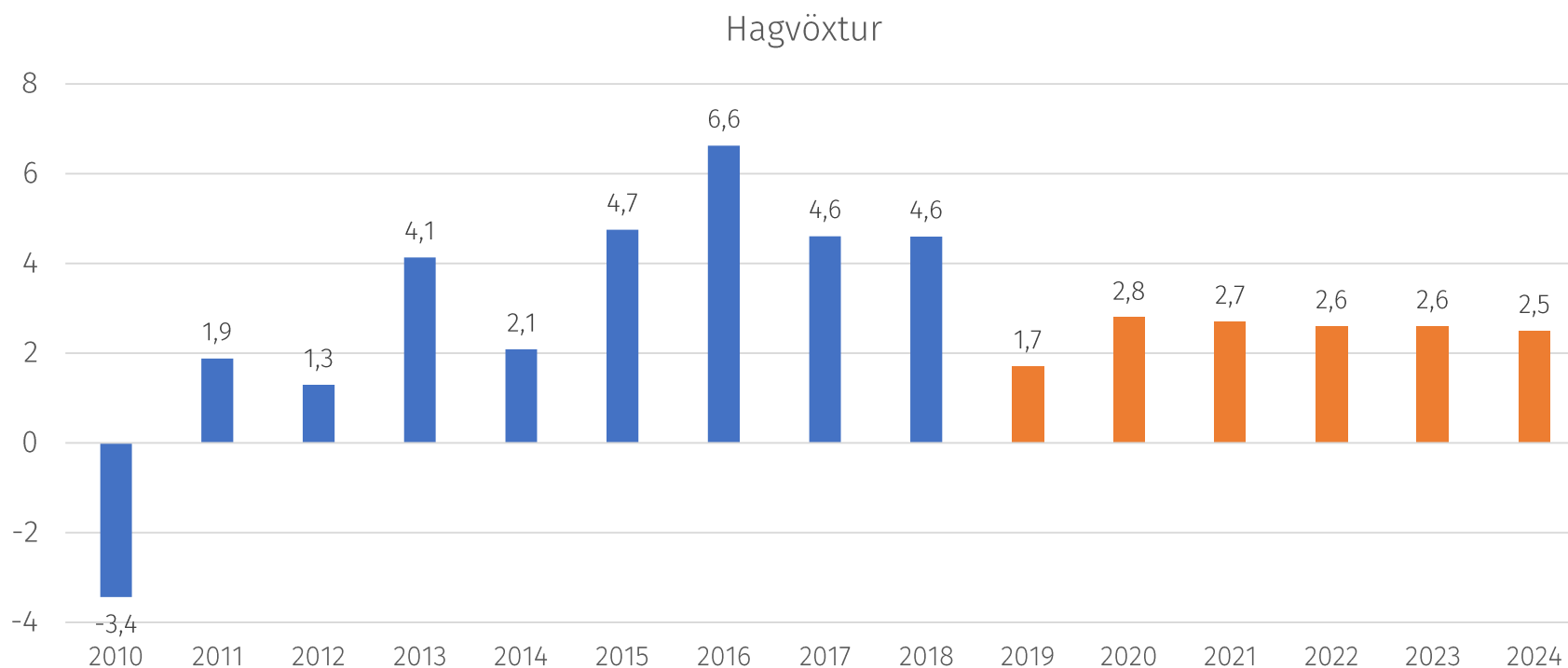

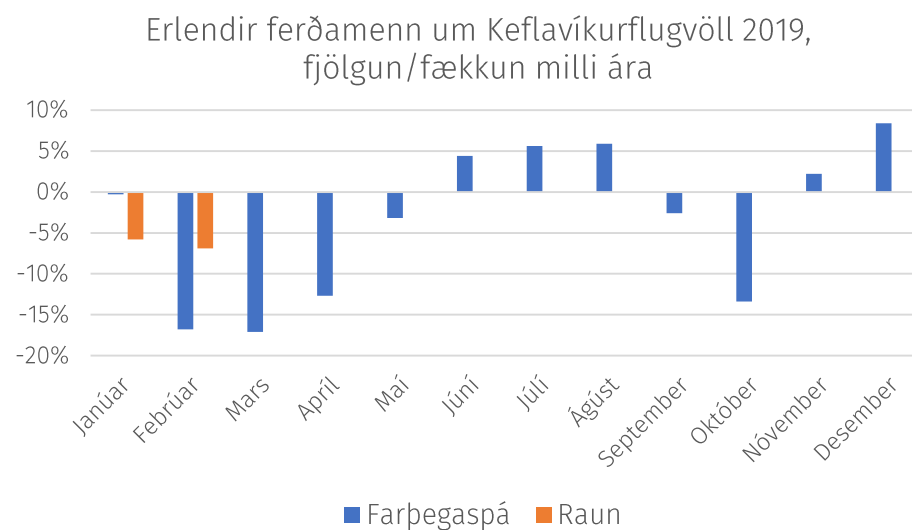
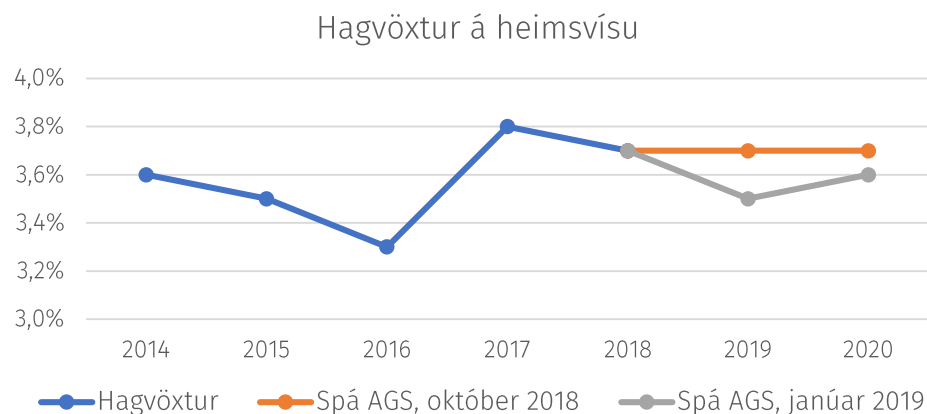
Þjóðhagsgrunnur	Áætlun 2020	Áætlun 2021	Áætlun 2022	Áætlun 2023	Áætlun 2024
<i>ma.kr.</i>					
Frumtekjur.....	931,8	970,8	1.006,4	1.048,3	1.093,3
Frumgjöld.....	856,6	901,4	937,6	977,5	1.019,5
Frumjöfnuður.....	75,2	69,4	68,8	70,8	73,8
% af VLF.....	2,4	2,1	1,9	1,9	1,9
Vaxtatekjur.....	10,9	11,9	11,6	11,3	12,3
Vaxtagjöld.....	57,4	54,9	51,8	47,7	47,7
Fjármagnsjöfnuður.....	-46,5	-43,0	-40,2	-36,4	-35,4
% af VLF.....	-1,5	-1,3	-1,1	-1,0	-0,9
Heildartekjur.....	942,7	982,7	1.018,0	1.059,6	1.105,6
Heildarútgjöld.....	914,0	956,3	989,4	1.025,2	1.067,2
Heildarjöfnuður.....	28,7	26,4	28,6	34,4	38,4
% af VLF.....	0,9	0,8	0,8	0,9	1,0

Áætluð afkoma
ríkissjóðs 2020-
2024

Hægir á hagvexti

Fyrirsjáanleg aðlögun eftir kraftmikinn vöxt undanfarinna ára

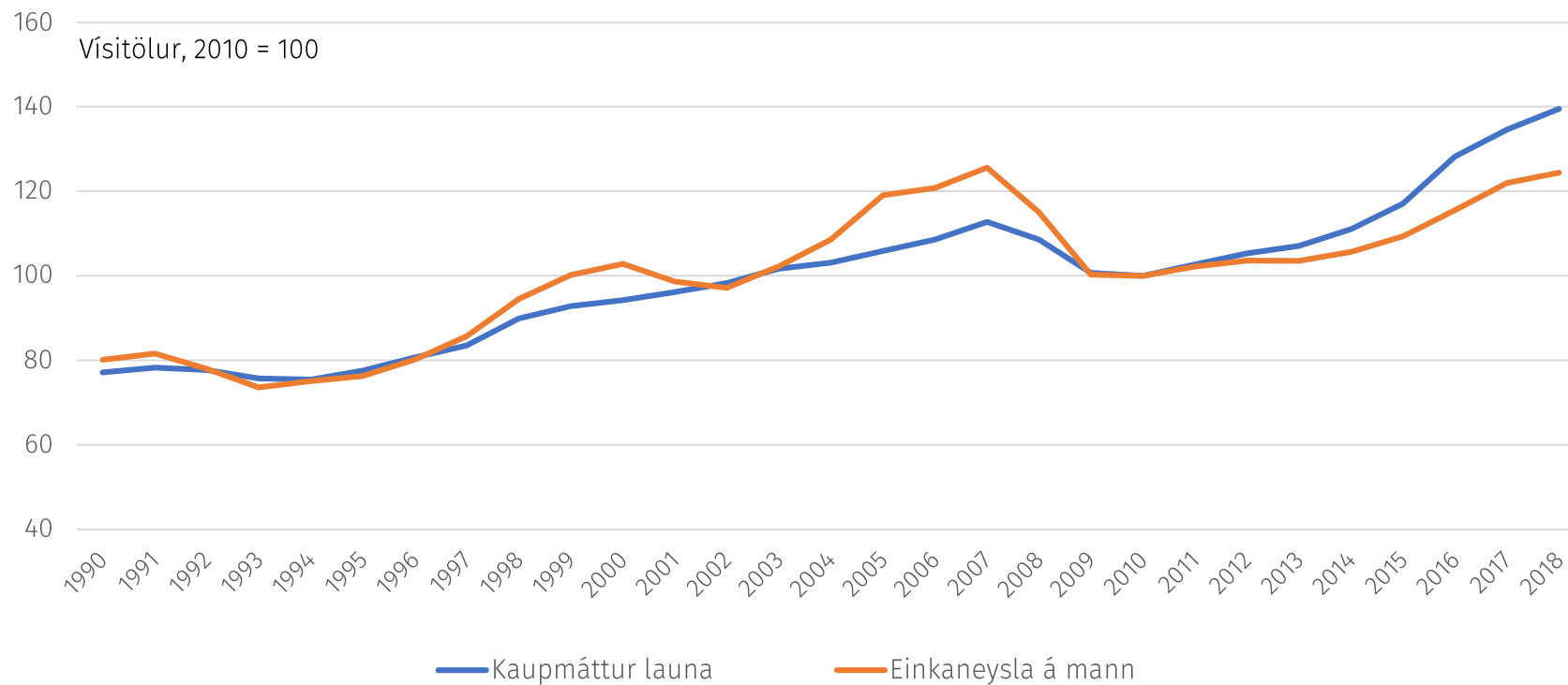
Helstu efnahagslegu óvissuþættir

- Alþjóðleg efnahagsþróun
- Þróun á flugmarkaði næstu misserin
- Niðurstöður kjaraviðræðna

Góð staða heimilanna

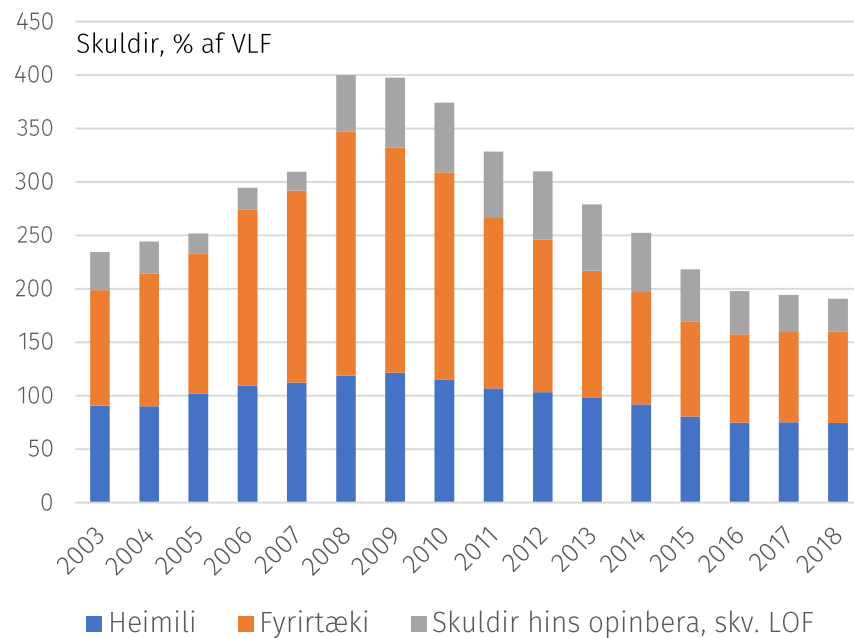
Heimilin hafa svigrúm til að auka áfram neyslu

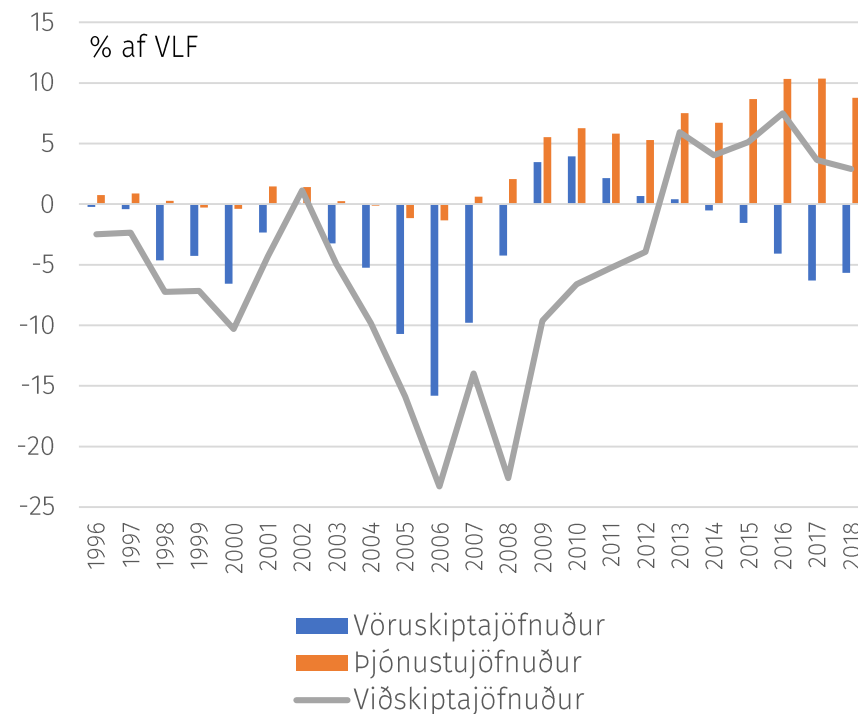
Sterk innri og ytri staða

Skuldir sem hlutfall af VLF eru nú lægri en í aðdraganda hrunsins

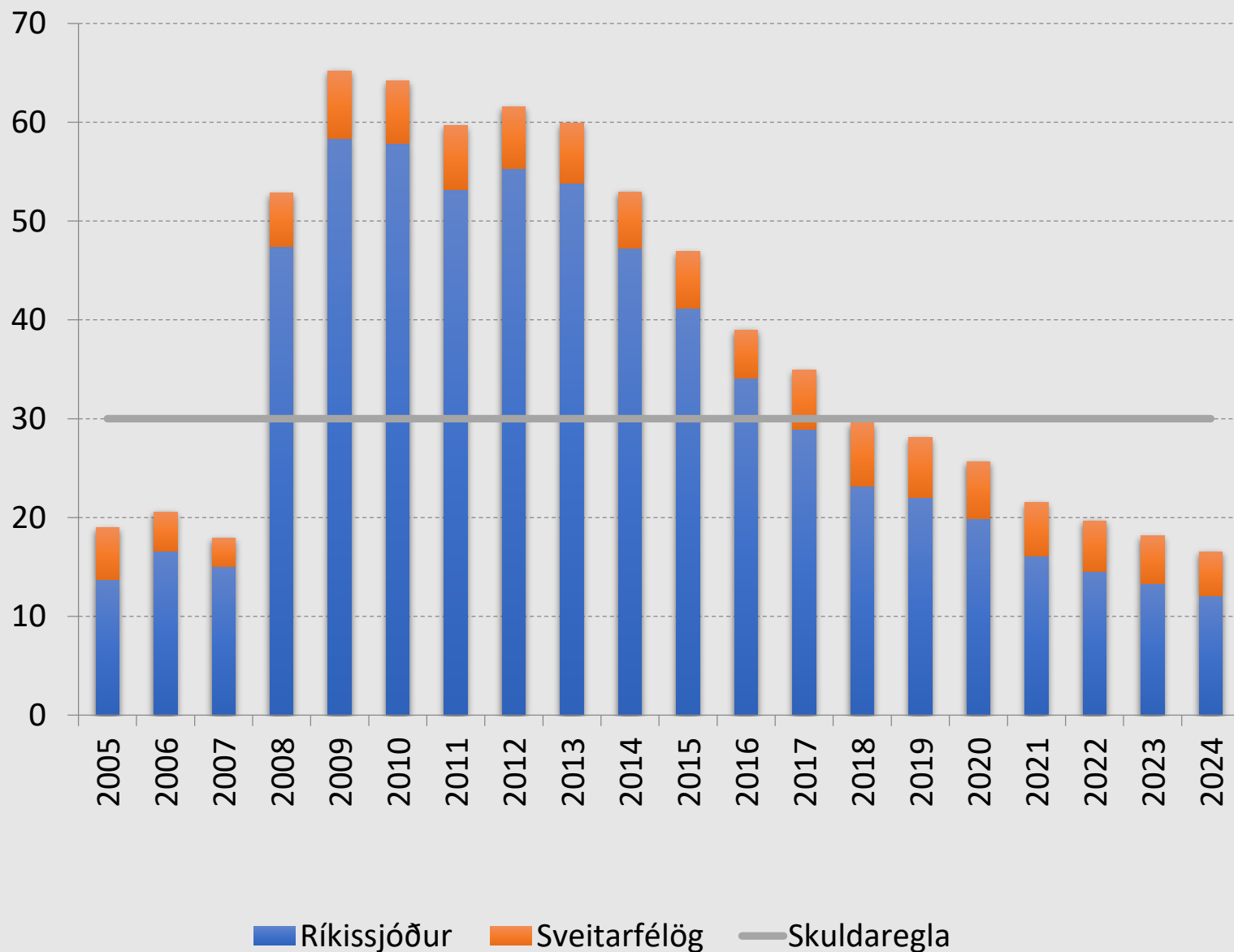
Skuldahlutfall hagkerfisins er lágt

Viðskiptajöfnuður

% af VLF

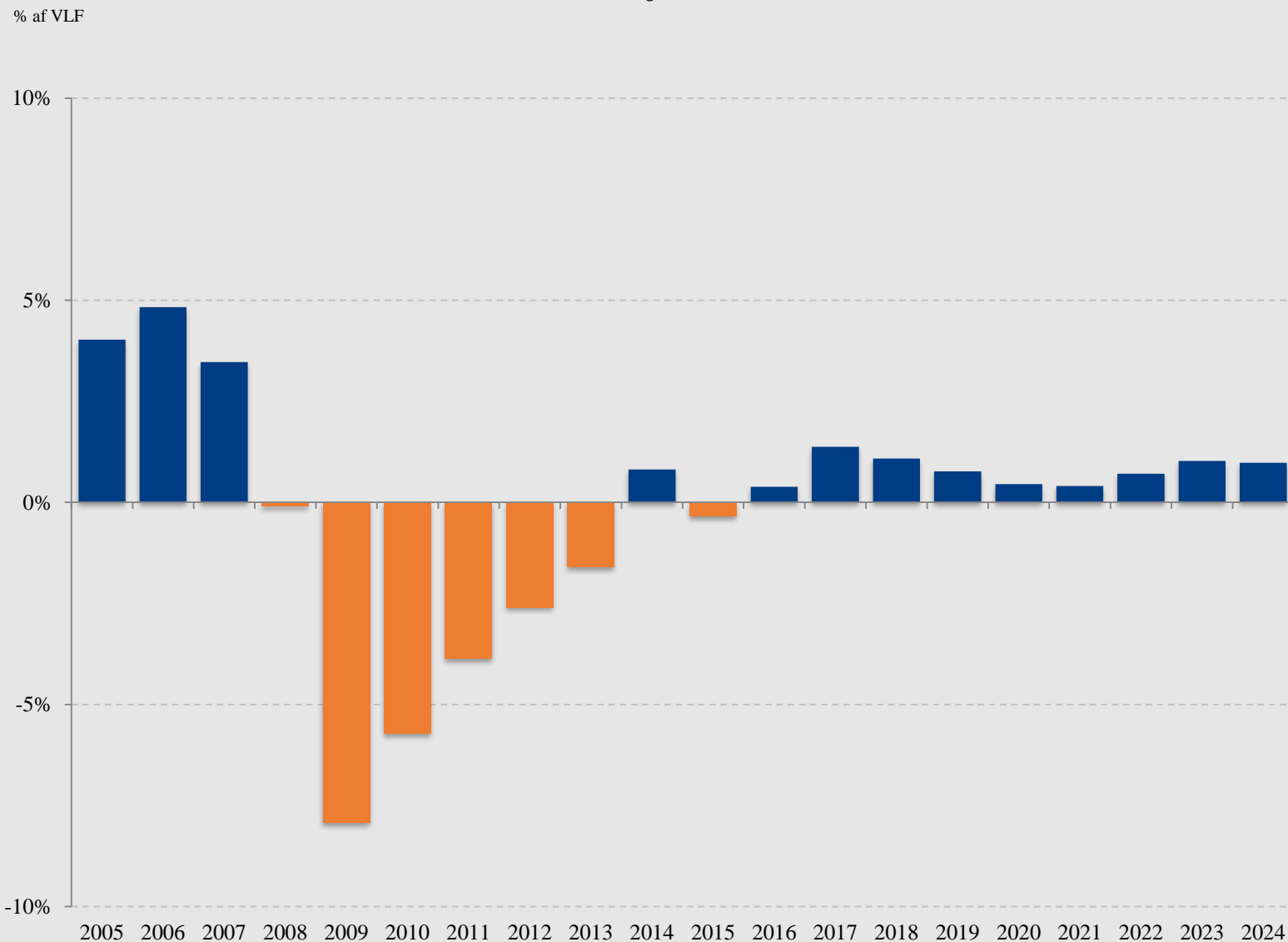

Skuldir hins opinbera, ríkis og sveitarfélaga

- Hér eru sýndar heildarskuldir, að frátöldum lífeyrisskuldbindingum og viðskiptaskuldum og að frádregnum sjóðum og bankainnstæðum samkvæmt skilgreiningu í lögum um opinber fjármál.
- Samkvæmt lögum um opinber fjármál skal hlutfall skulda hins opinbera af VLF vera undir 30%.
- Sé hlutfallið hærra en 30% skal sá hluti sem umfram er lækka að meðaltali á hverju þriggja ára tímabili um a.m.k. 5%.
- Fjármálaáætlun gerir ráð fyrir hlutfall skulda skv. þessari skilgreiningu verði 28% í lok árs 2019 og lækki í 17% árið 2024.

Heildarjöfnuður

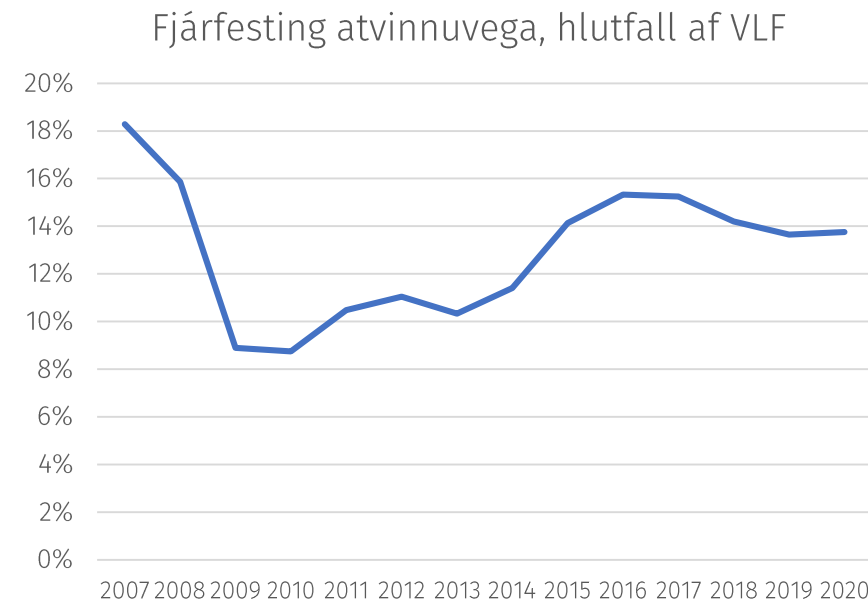
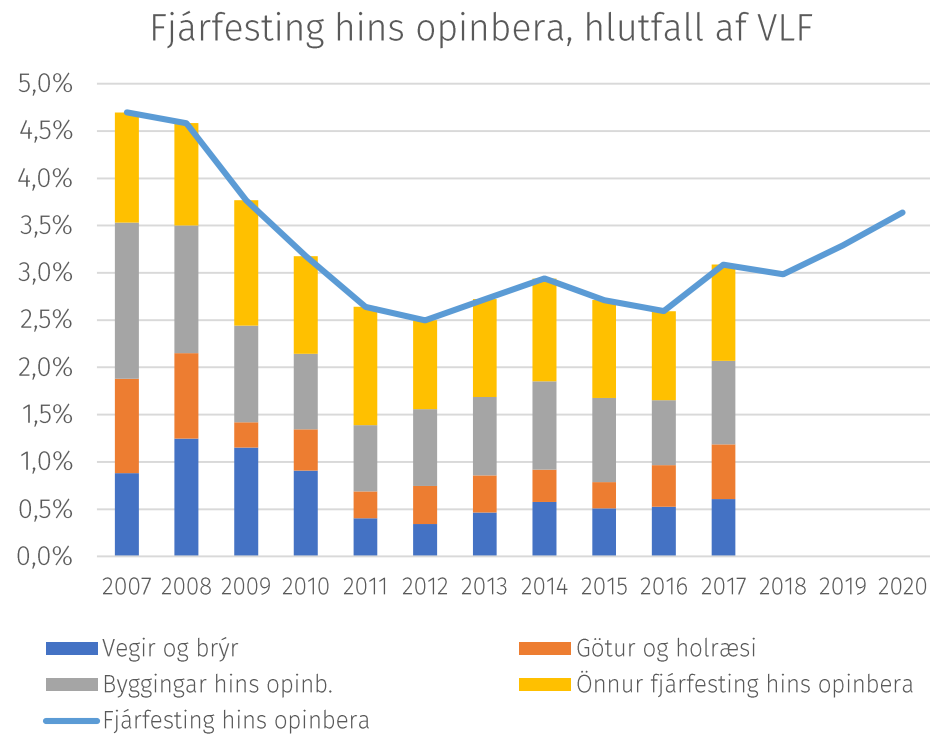

Aukinn viðnámsþróttur hagkerfisins

Í kjölfar samfellds
hagvaxtarskeiðs undanfarinna
ára er fjárhagsleg staða
ríkissjóðs sterk. Gert er ráð
fyrir áframhaldandi afgangi af
rekstri ríkissjóðs.

Aukinn kraftur í fjárfestingu hins opinbera

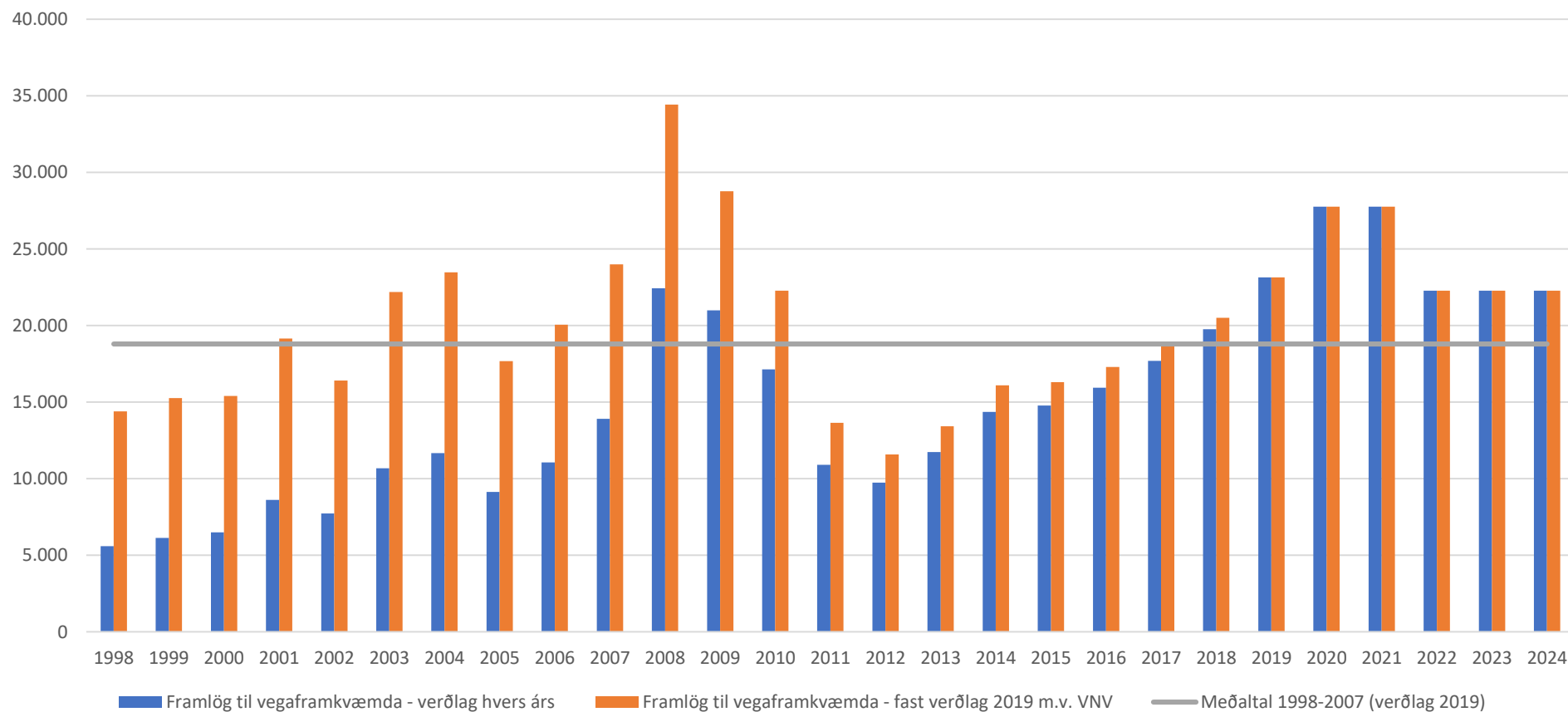
Veruleg aukning til samgönguinnviða, nýsköpunar og tækniþróunar

Mikil aukning í samgönguframkvæmdum

Framlög til viðhalds og nýframkvæmda

Helstu breytingar frá gildandi fjármálaáætlun

- Að frátöldum breytingum vegna ýmissa tæknilegra leiðréttinga nema breytingar á rammasettum útgjöldum frá gildandi fjármálaáætlun um 2,6 ma.kr. til lækkunar á árinu 2019 . Munar þar mest um hliðrun verkefna vegna byggingar nýja Landspítalans auk hliðrunar ýmissa vegaframkvæmda.
- Árið 2020 nema breytingar á rammasettum útgjöldum milli áætlana um 13,3 ma.kr., um 20,2 ma.kr. árið 2021, 27,8 ma.kr. á árinu 2022 og fyrir árið 2023 nema þessar breytingar um 24,3 ma.kr. Helstu breytingar er eftirfarandi:
 - **Lenging fæðingarorlofs** í 12 mánuði á árunum 2020 og 2021 en kostnaður af þeirri aðgerð nemur 900 m.kr. 2020, 2,7 ma.kr. 2021 og 3,8 ma.kr. frá og með árinu 2022. (kjarasamningsmál).
 - **Hækkun stofnframlaga** til almennra íbúða um 2,1 ma.kr. frá og með árinu 2020 til ársins 2022 (kjarasamningsmál).
 - Alls 4 ma.kr. viðbótaraukning til **samgönguframkvæmda** frá og með 2020.
 - Verulega aukning framlaga til nýsköpunarverkefna. Þar munar mest um 1,1 ma.kr. hækkun frá og með 2020 vegna **rammaáætlana ESB um menntun, rannsóknir og tækniþróun**, aukin framlög vegna **endurgreiðslu kostnaðar til fyrirtækja við rannsóknir og þróun** en í fjárlögum 2019 hækkuðu framlögin um 1 ma.kr. og munu þau hækka um 250 m.kr. árlega frá og með árinu 2021. Þessu til viðbótar er gert ráð fyrir að hækka **styrki til nýsköpunar** um 500 m.kr. 2020, 1,5 ma.kr. árið 2021 og 2 ma.kr. árin 2022–2024.
 - Aukin framlög til **byggingar nýrra hjúkrunarrýma**, þ.e. 500 m.kr. 2020, 1,5 ma.kr. 2021 og 2 ma.kr. árin 2022 og 2023.
 - Breytt útfærsla skattaáðgerða frá forsendum gildandi fjármálaáætlunar. Þar er um að ræða 1,6 ma.kr. vegna **barnabóta**, 400 m.kr. vegna **stuðnings við bókaútgáfu** og 400 m.kr. vegna áðgerða til að **bæta starfsumhverfi einkarekinna fjölmiðla**.

Breytingar frá gildandi fjármálaáætlun - rekstrargrunnur, ma.kr.	2019***	2020	2021	2022	2023
Málefнасvið*					
Heilbrigðismál (23-26, 32)	-2,5	-0,3	1,1	4,8	3,2
Félags-, húsnæðis- og tryggingamál (27-31)	-0,4	4,6	6,8	8,0	6,2
Mennta- og menningarmál (18-22) án leiðréttingar vegna LÍN**	1,6	1,3	1,0	0,2	0,3
Nýsköpun, rannsóknir og þekkingargreinar (7)	0,9	2,6	3,8	4,4	4,7
Samgöngu- og fjarskiptamál (11)	-0,7	3,9	3,9	3,8	3,7
Almanna- og réttaröryggi (9)	0,2	0,7	0,6	0,3	0,3
Umhverfismál (17)	0,1	0,4	0,6	0,4	0,4
Skatta-, eigna- og fjármálaumsýsla (5)	0,0	0,4	0,6	0,1	0,1
Önnur málefнасvið	-0,5	4,0	5,1	8,1	6,6
Samtals					
.....	-1,3	17,6	23,5	30,1	25,5

*Númer málefnasviða sem tilheyra flokkunum eru innan sviga.

**Breytingar á framlögum til mennta- og menningarmála að undanskildum leiðréttingum vegna ofgreiddra framlaga til LÍN.

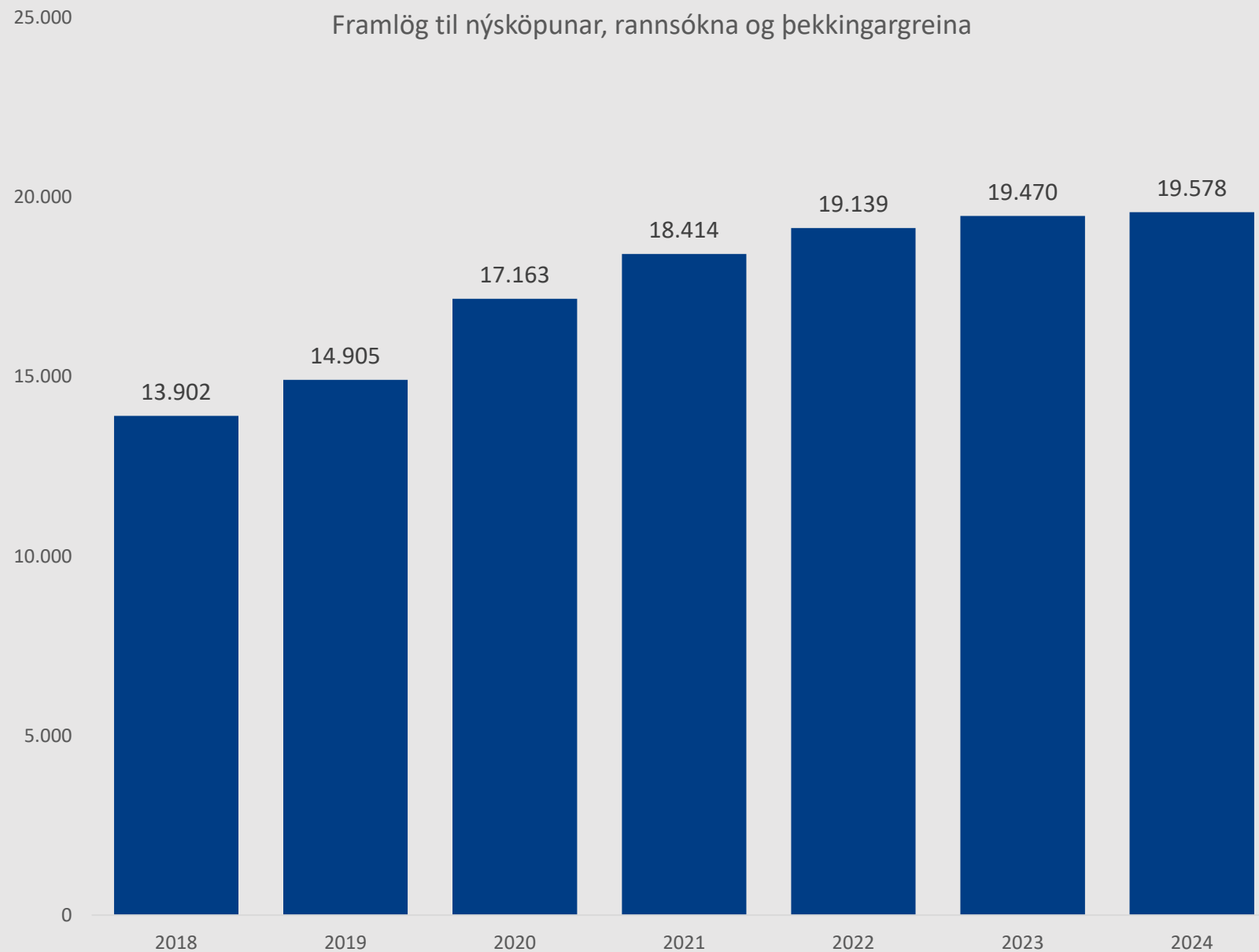
*** Fjárlög 2019 borin saman við gildandi fjármálaáætlun

Breytingar frá gildandi fjármálaáætlun

Hér má m.a. sjá áhrif vegna hliðrunar nýs Landspítala, breyttar forsendur í vegaf framkvæmdum og innleiðingu á nýju matskerfi vegna öryrkja.

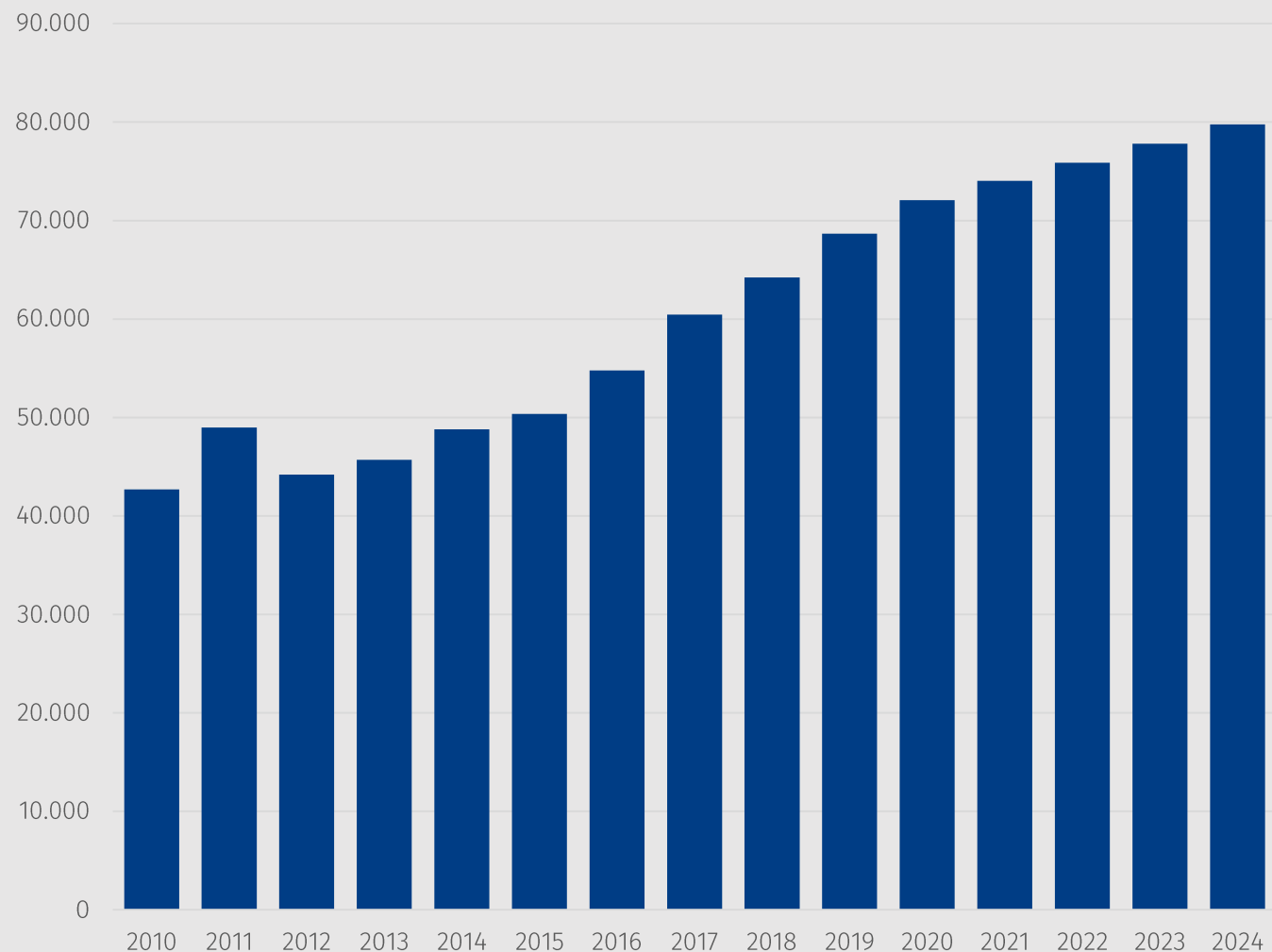
Framlög til nýsköpunar, rannsókna og þekkingargreina

Nýsköpun er lykillinn að framtíðinni

Með nýsköpun eykst samkeppnishæfni landsins. Atvinnutækifærum fjölgar og lífsgæði aukast.

Útgjöld - raunvirði

m.kr. á
verðlagi 2019

Örorka og málefni fatlaðs fólks

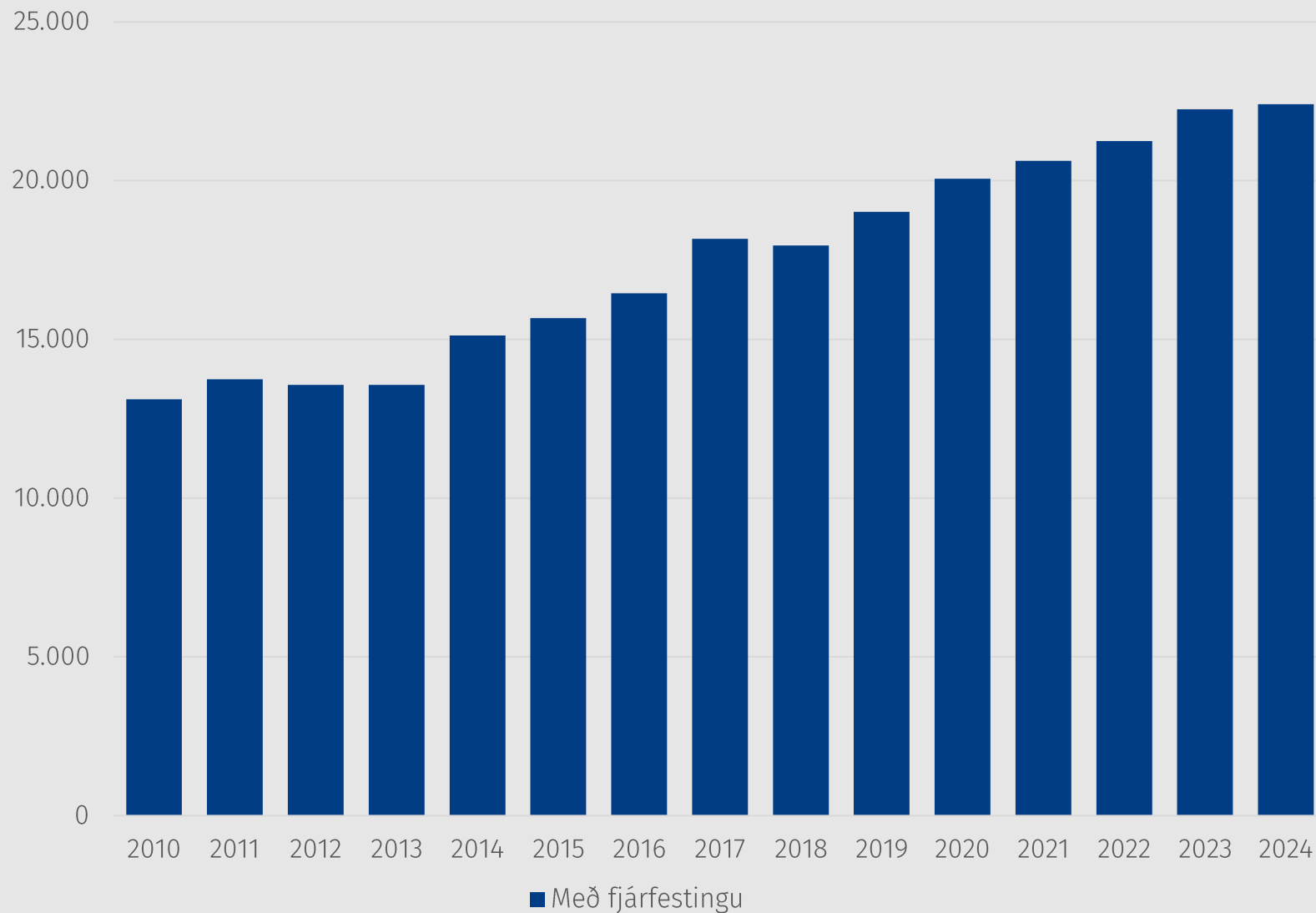
Útgjaldahlið 2020-2024

- Helstu breytingar á útgjöldum til málefna öryrkja og fatlaðs fólks á tímabilinu 2020-2024 snúa að fyrirhuguðum breytingum á bótakerfi almannatrygginga en árlega verður varið um 4 ma.kr. aukalega til þess verkefni.
- Gert er ráð fyrir kerfislægum vexti í greiðslu örorkubóta sem nemur um 1,5 ma.kr. á ári.
- Áætluð útgjöld til málaflokksins verða tæpir 80 ma.kr. árið 2024 og hafa þá aukist um 11 ma.kr. frá 2019.

Útgjöld - raunvirði

m.kr.
á verðlagi 2019

Umhverfismál

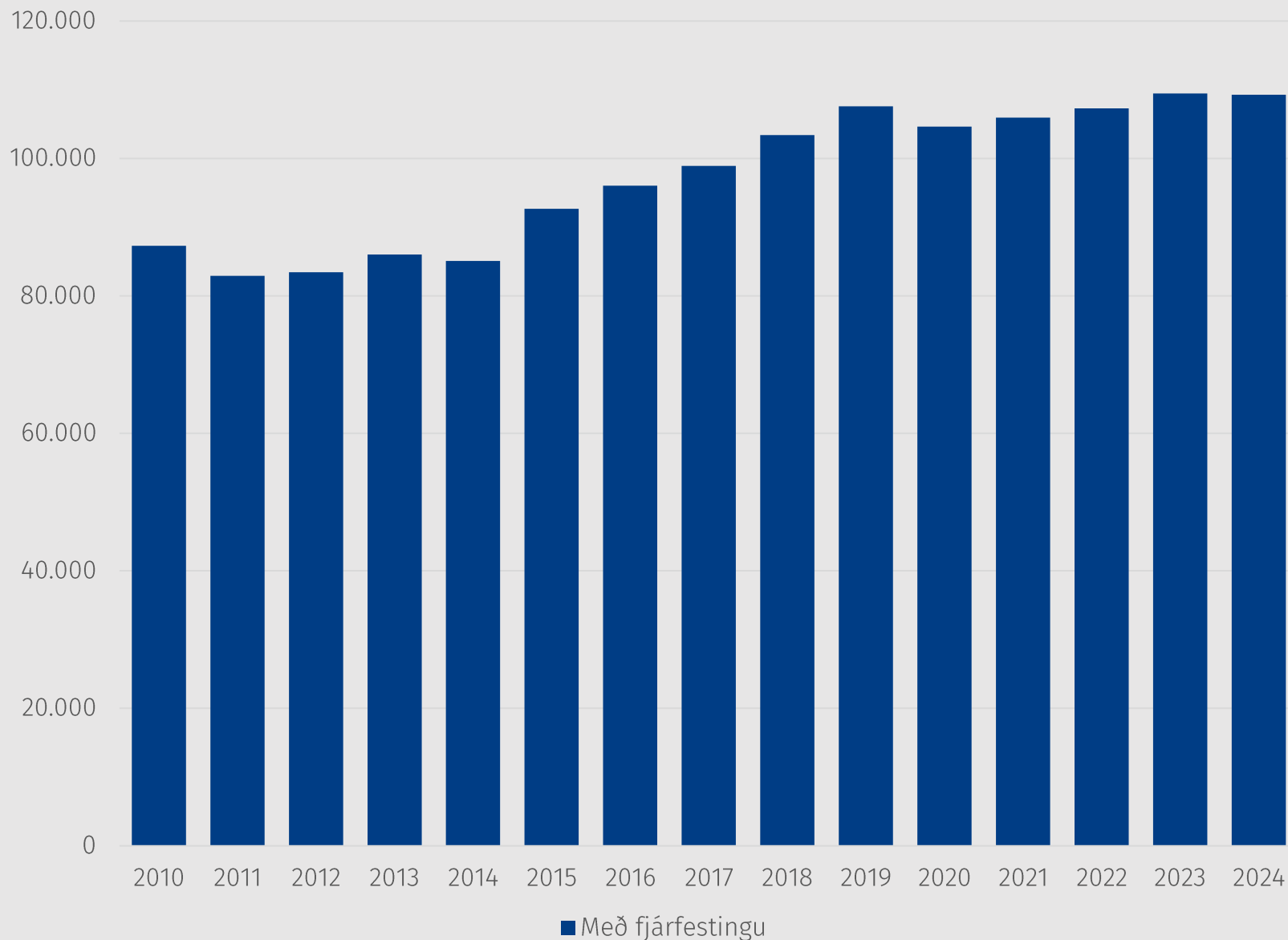
Útgjaldahlið 2020-2024

- Aukið fjármagn til loftslagsmála
- Verndun náttúrufarslegra verðmæta og sjálfbær nýting
- Þjóðgarður á miðhálandinu stofnaður
- Hringrásarhagkerfið

Útgjöld - raunvirði

m.kr.
á verðlagi 2019

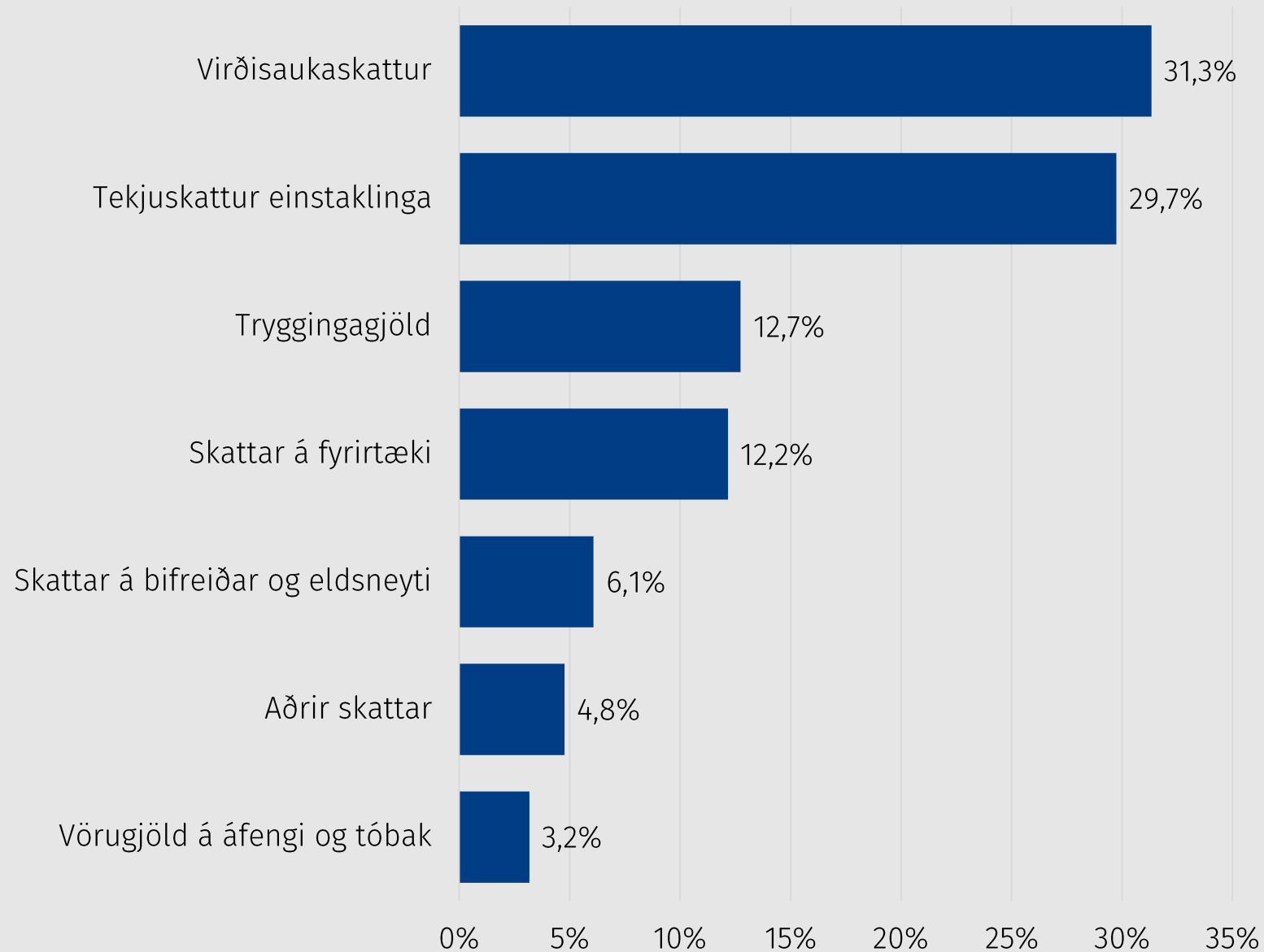

Mennta- og menningarmál

Útgjaldahlið 2020-2024

Málefнасvið 18-22

- Aðgerðir til að auka nýliðun kennara
- Barnamenningarsjóður Íslands stofnaður
- Nýtt stuðningskerfi íslenskra námsmanna
- Stuðningur við rekstur einkarekinna fjölmiðla
- Aðgerðaáætlun um máltækni
- Hús íslenskunnar rís
- Efling höfuðsafna
- Styrkja faglega starfslauna- og verkefnasjóði listamanna

Samsetning skatttekna 2019

Virðisaukaskattur og tekjuskattur afa meira en 60% allra skatttekna

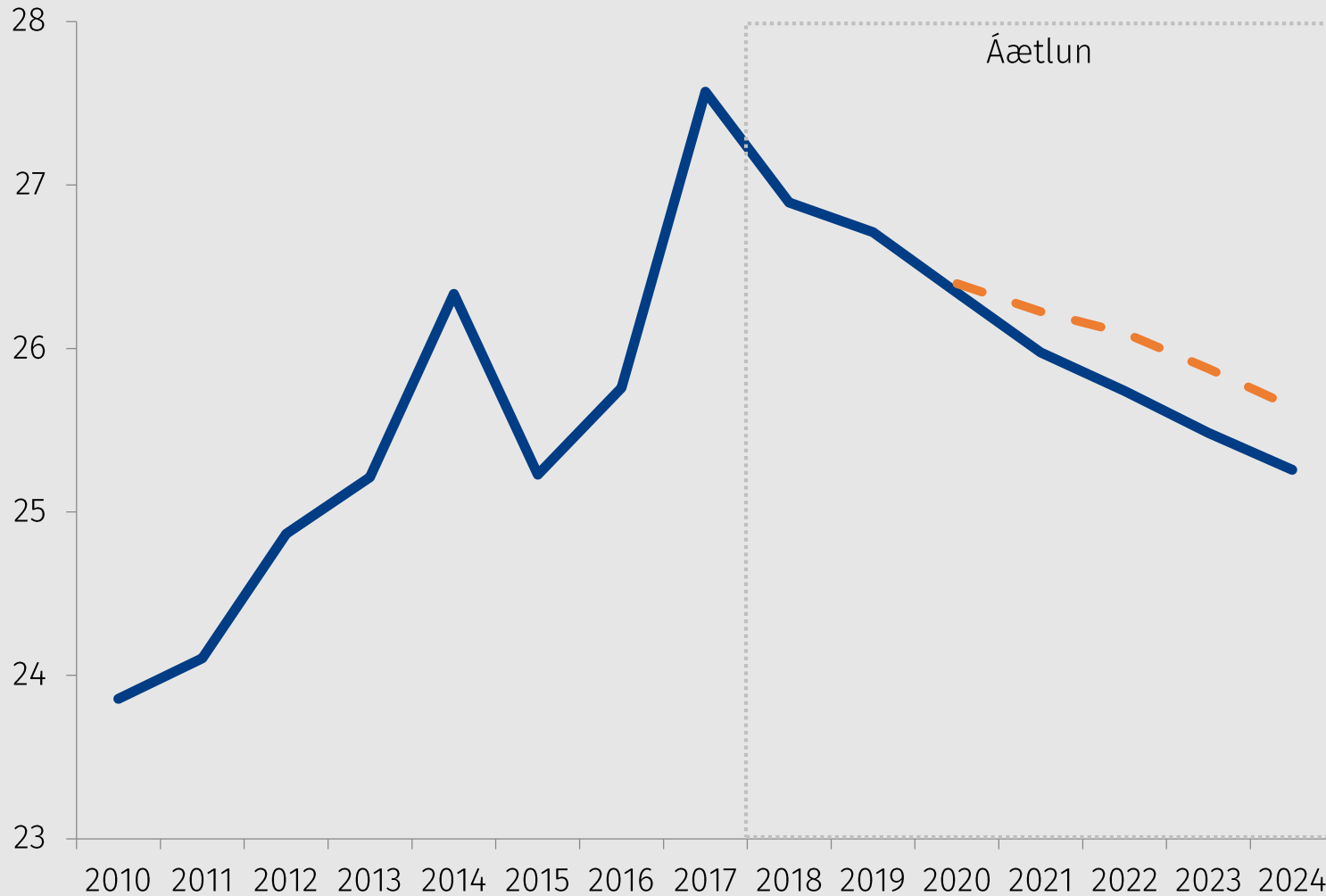

Áformaðar skattkerfisbreytingar 2020-2024

- Breytingar á **tekjuskatti einstaklinga** fela í sér nýtt lægsta þrep, breytt vísitöluviðmið persónuafsláttar, skattleysismarka og þrepamarka og brottfall á samnýtingu skattþrepa sambúðaraðila
- Endurskoðun á stofni **fjármagnstekjuskatts** með hliðsjón af möguleikum á að skattleggja raunávöxtun
- Lækkun **bankaskatts** úr 0,376% í 0,145% í fjórum áföngum
- Breytingar á **skattlagningu höfundaréttargreiðslna** sem verða álitnar staðgreiðsluskyldar fjármagnstekjur
- Breytingar á **skattlagningu ökutækja og eldsneytis**

% af VLF

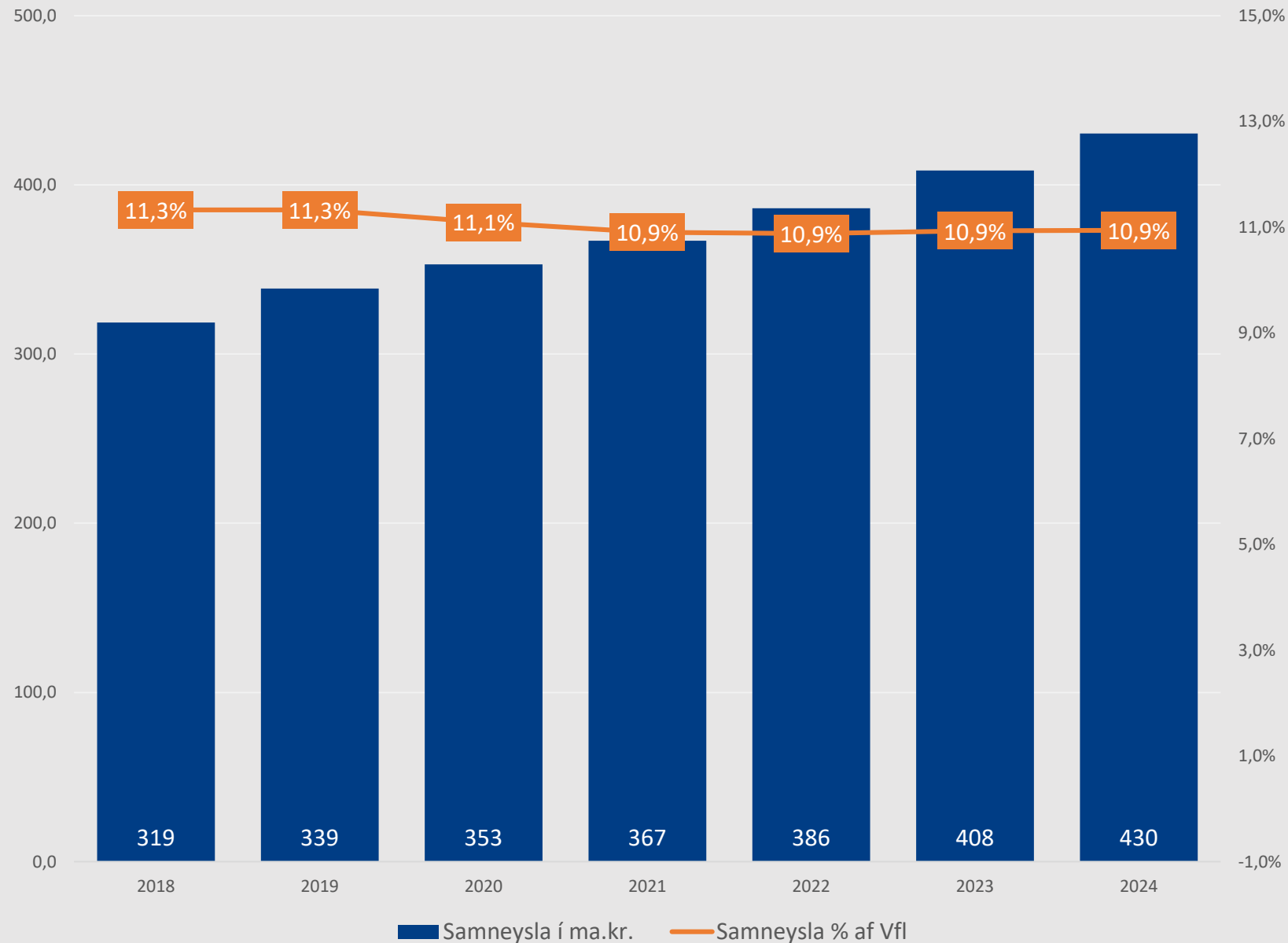
— Áætlun m.v. fyrirhugaðar skattabreytingar
— Áætlun m.v. óbreytt skattkerfi

Skatttekjur og tryggingagjöld án óreglulegra liða

Til samanburðar er sýnd
áætlun m.v. óbreytt skattkerfi

Þróun samneysluútgjalda ríkissjóðs

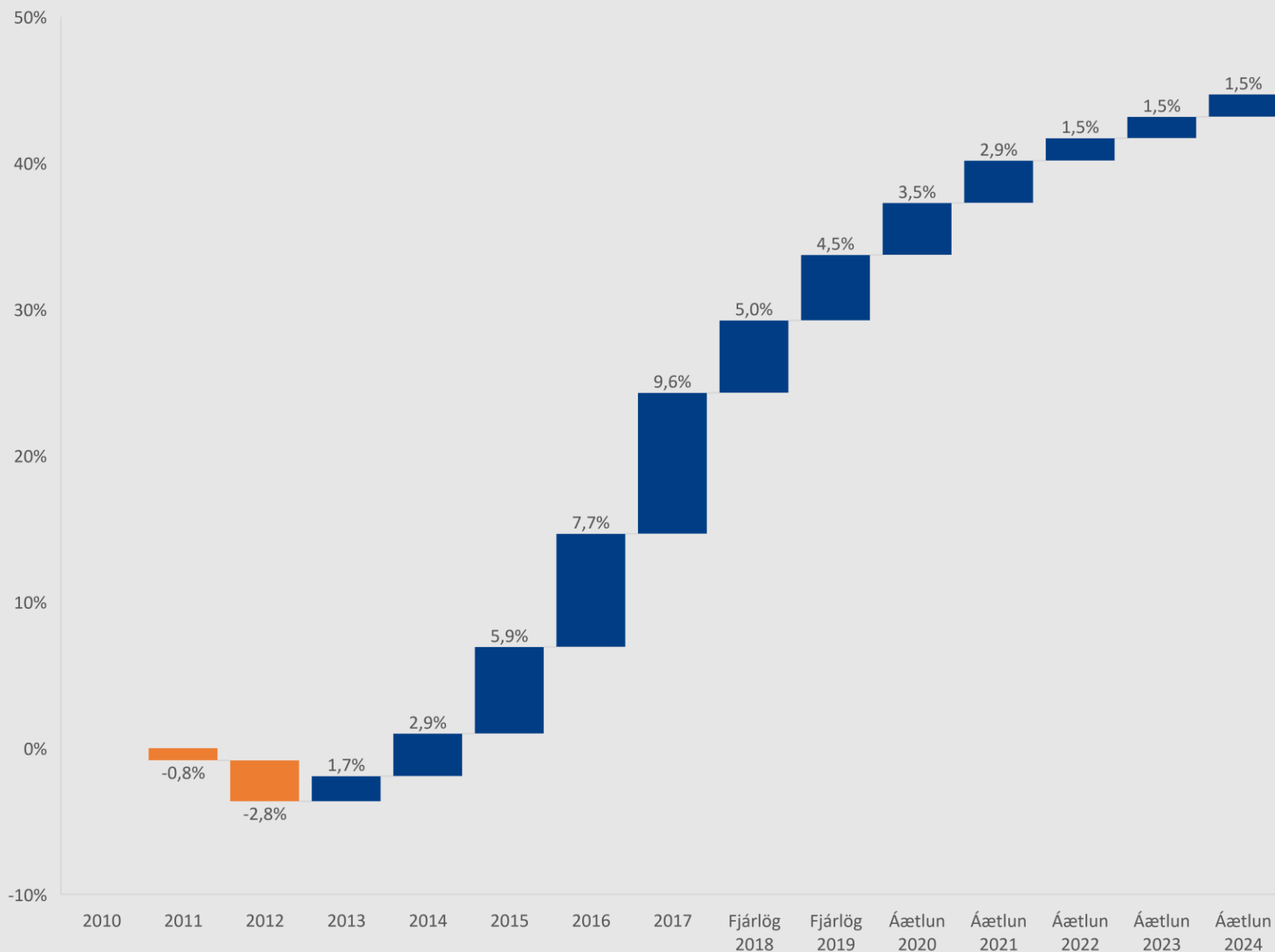

Þróun samneyslu

Samneysla sem hlutfall af VLF hefur verið stöðug þrátt fyrir fordæmalaus aukningu raunútgjalda síðustu árin

Raunbreyting á rammasettum útgjöldum frá 2010

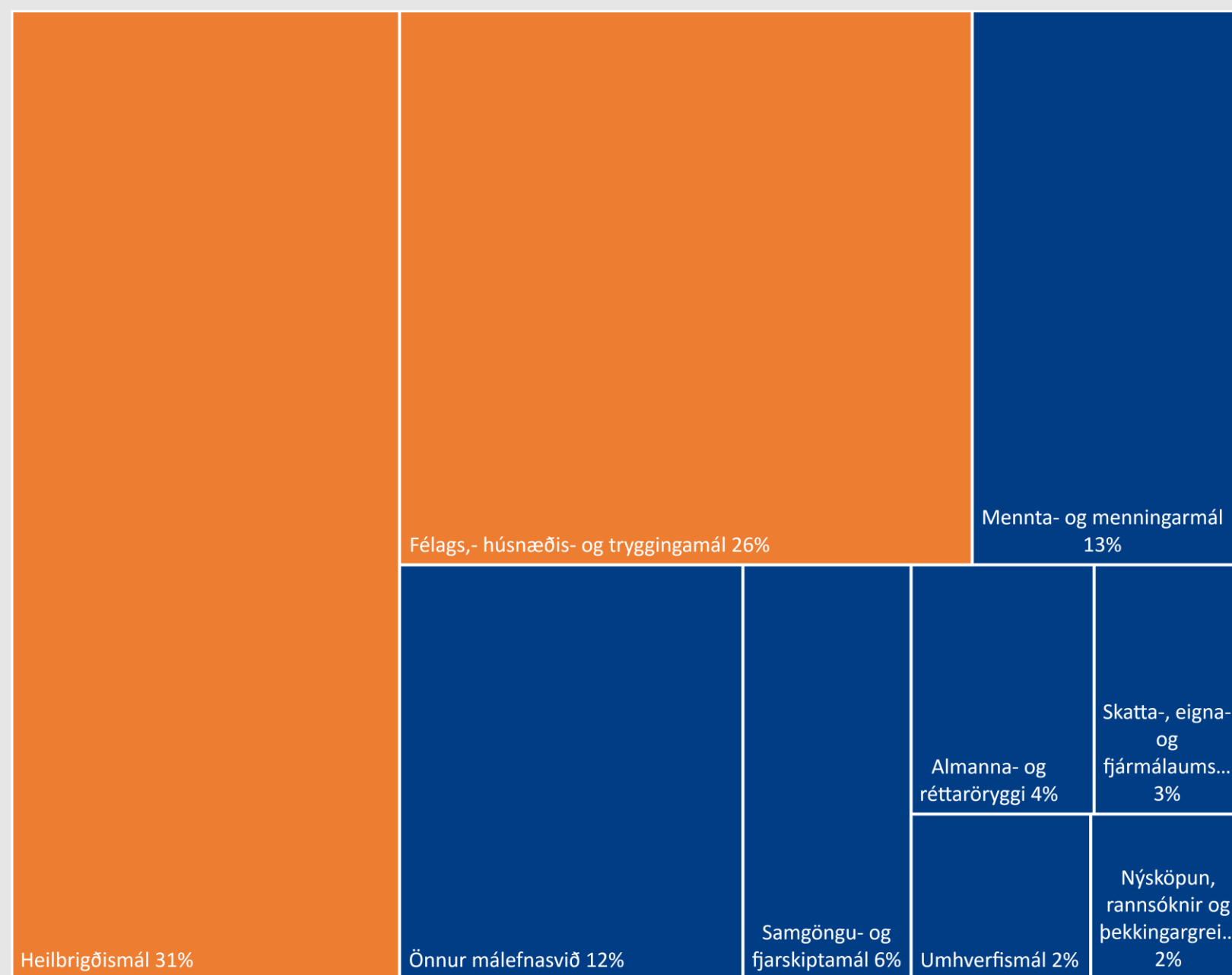
Hægir á vexti útgjalda

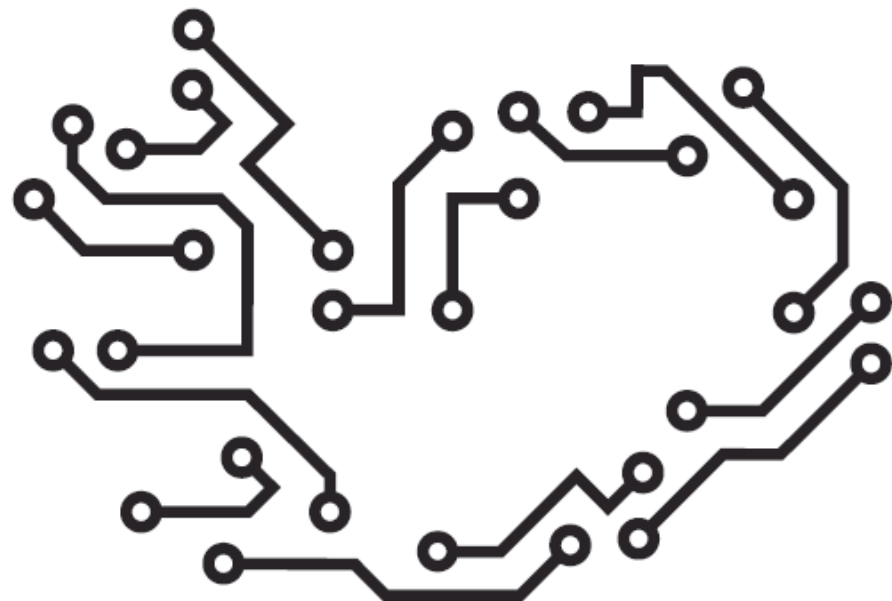
Svigrúm ríkissjóðs mun einkum ráðast af reglulegum tekjum. Óhjákvæmilegt er því að ganga út frá hægari vexti.

Velferð í öndvegi

Heilbrigðis-, félags-,
húsnæðis- og tryggingamál
eru umfangsmest í rekstri
ríkisins. Af hverjum 10 krónum
fara 6 til velferðarmála.

Stafrænt Ísland

Betri nýting skattfjár

Hægt er að spara allt að 4 ma.kr. á ári með stafrænni þjónustu og bæta aðgengi almennings og fyrirtækja að hinu opinbera

Samantekt

- Áfram **hagvöxtur**, en þó hægari en undanfarin ár
- **Verðbólga** yfir markmiði í ár
- Traust **innri og ytri** staða þjóðarbúsins
- **Mikill viðnámsþróttur** vegna þjóðhagslegs sparnaðar og lækkunar skulda undanfarin ár
- **Gjörbreytt umgjörð efnahagsmála.** Lög um opinber fjármál, þjóðhagsvarúð, umbætur á tollum og lífeyriskerfinu og losun fjármagnshafta
- **Heilbrigðis-, félags-, húsnæðis-** og tryggingamál eru umfangsmest í rekstri ríkisins.
- Aukinn **kraftur í fjárfestingu** hins opinbera. **Samgönguinnviðir** í forgrunni

Spurningar?